

Posudek vedoucího na bakalářskou práci „Mimoškolní aktivity dětí jako nástroje sociální a kulturní reprodukce“ (Lenka Peprníková, 2024)

vypracoval: Ondřej Špaček, Ph.D.

Bakalářská práce Lenky Peprníkové se zaměřuje na jedno z aktuálních témat výzkumu reprodukce sociálních nerovností, konkrétně na třídní zdroje rozdílů v účasti dětí na mimoškolních aktivitách. Vychází z klíčové studie Annette Lareau a snaží se systematicky mapovat zjištění empirických výzkumů zaměřujících se na toto téma. Rešerše na základě zvolených kritérií pokrývá 14 článků z významných odborných časopisů. Autorka v přehledu výstupů diskutuje rodičovské motivy a rodinné zdroje a jejich souvislost s účastí dětí na mimoškolních aktivitách.

Jedná se o důkladně přepracovanou verzi bakalářské práce, která byla neúspěšně obhajována v minulém akademickém roce. Autorka v průběhu celého roku intenzivně konzultovala postup zpracování nové verze práce, od vymezení kritérií rešerše studií až po jednotlivé kapitoly textu. Jako vedoucí práce tedy mohou potvrdit, že práce byla řešena podrobně a postupně. Jednotlivé připomínky byly zapracovávány, byť ne vždy se nakonec podařilo posunout text do podoby, která by byla ideální. Vzhledem k tomu práci doporučuji k obhajobě, byť k ní mám výhrady.

Významným zlepšením přepracované bakalářské práce je jasnější a transparentnější popis postupu rešerše. Postup výběru článků je srozumitelný a explicitní. Na druhou stranu, v kapitole 3 či na začátku kapitoly 4 citelně chybí přehledový popis studií vybraných v rámci rešerše. Přehledová tabulka je poněkud nesystematicky umístěna v apendixu, zatímco další dvě části této tabulky jsou rozmístěny na jiných místech v samotném textu.

Teoretická kapitola byla na základě předchozích připomínek také zcela přepracována. Zároveň ale stále není neproblematická. Východiska nejsou organizována do systematického a konzistentního výkladu. To je patrné již v samotné struktuře částí – část 2.1 používá pojmy, které jsou diskutovány až v dalších podkapitolách. Části 2.2 a 2.3 se překrývají a zároveň jsou velmi krátké. Část 2.4 se překrývá z částí 2.1.

Výklad není plynulý. Objevují se zcela fragmentové věty. Příkladem může být například poslední osamocená věta v kapitole 2.1 (str. 8, dole), jejíž význam i souvislost není srozumitelný. Podobné nepropojené fragmenty se nachází i v jiných částech. Tato roztržitost je pak spíše jenom projevem toho, že řada částí působí spíše jako shromážděné výpisky než ucelený a plynulý výklad poskytující čtenáři porozumění důležité pro pochopení následující problematiky.

V této kapitole bych se zastavil ještě u pasáže věnované konceptu Ann Swidler o „cultural toolkit“. Přetrvává zde chyba, na kterou jsem už autorku upozorňoval při konzultacích. Nejsm si vědom toho, že by Swidler svůj teoretický koncept rozvíjela přímo na případě mimoškolních aktivit. Pokud ano, prosím o dokladování. Zároveň – přestože autorka v teoretické části přímo zdůrazňuje, že tomuto konceptu se věnuje více, protože je pro ni důležitý v následující diskuzi empirických studií, tak tuto diskuzi jsem v textu úplně neidentifikoval (poslední zmínka o Swidler je na začátku čtvrté kapitoly). Naopak použité třídění výsledků je z přístupem Swidler spíše mimoběžné.

Hlavní část práce shrnující přehled zjištění rešeršovaných studií je dostatečně obsáhlá, zároveň ale do značné míry opakuje neduhy teoretické části. Čtenář z četby nezískává systematizovaný a organizovaný přehled, ale je spíše zahrnut různými drobnými útržky zjištění, které nepřinášejí příliš uceleného obrazu. To je patrné i ve shrnutí, které není příliš jasné a organizované.

I tato nepřilíživá systematizace se přitom opírá o teoreticky ne zcela konzistentní koncepty. Lareau s pojmem „motivace“ nepracuje, a není to úplná náhoda. Vysvětlovat jednání rodičů prostřednictvím

„kulturní logiky“ je něco úplně jiného, než hledat „motivace“. Není tak jasné, proč se tento poměrně výrazný a spíše nekompatibilní pojem v textu objevuje. Bakalářská práce je v tomto ale i vnitřně nekonzistentní. Např. na str. 30 autorka popisuje „odpovídající postoje vůči institucím“ jako součást zdrojů. V čem se ale takovýto postoj liší od různých motivací, které popisuje v předchozí podkapitole?

Formální stránka práce je v pořádku. Pouze u přímých citací je použita kurzíva. Naprostá většina citačních stylů tuto formu nevolí. Text je v tomto nekonzistentní s převládajícím oborovým územ.

Nová verze bakalářské práce prošla hlubokým přepracováním ve všech svých částech. Výrazně se podařilo zlepšit transparentnost a jasnost postupu výběru studií. Výrazným problémem zůstává velmi slabá linka výkladu, které nepřináší čtenáři ani v teoretické ani v přehledové části srozumitelné sdělení. I celkové shrnutí v závěru jde opět spíše k fragmentovanému konstatování, než aby poskytlo shrnující a zobecňující postřehy o vybrané oblasti studia. V práci nicméně autorka prokazuje orientaci v daném tématu a schopnost práce s literaturou odpovídající bakalářskému stupni studia. Proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit „dobře“.

V Praze dne 4. 8. 2024

Ondřej Špaček, Ph.D.